

ГІЛЬОРМЕ

Тетяна Вікторівна
gillyorme@i.ua

УДК [620.92:338.45] (447)

СІМОН

Ганна Станіславівна
anita.simon@mail.ruПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ
КОРПОРАТИВНОЇ ЗВІТНОСТІ ЗІ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІISSUES OF CORPORATE REPORTING
FORMATION OF TELECOMMUNICATIONS
ENTERPRISES SUSTAINABILITY
DEVELOPMENTк. е. н., доцент, Дніпровський
національний університет
імені Олеся Гончарамагістрант, Дніпровський
національний університет
імені Олеся Гончара

Стаття присвячена особливостям формування нефінансової звітності підприємств телекомунікаційної галузі. Проведено порівняльну характеристику змісту корпоративної звітності провідних телекомунікаційних операторів України. Проаналізовано дані Індексу прозорості сайтів вітчизняних підприємств зв'язку. Розглянуто напрями підвищення рівня прозорості нефінансової звітності з метою підвищення інвестиційної привабливості підприємств телекомунікаційної галузі України.

Статья посвящена особенностям формирования нефинансовой отчетности предприятий телекоммуникационной отрасли. Проведено сравнительная характеристика содержания корпоративной отчетности ведущих телекоммуникационных операторов Украины. Проанализированы данные Индекса прозрачности сайтов отечественных компаний связи. Рассмотрены направления повышения уровня прозрачности нефинансовой отчетности с целью повышения инвестиционной привлекательности предприятий телекоммуникационной отрасли Украины.

The article is dedicated to the peculiarities of generating non-financial reporting of enterprises in the telecommunications industry. The paper incorporates a comparative analysis of the contents of corporate reports by the industry-leading telecommunications providers of Ukraine. The analysis is performed with regard to the data from the website Transparency Index for domestic telecommunications enterprises. The work examines the directions for enhancing the level of transparency for non-financial reporting with the purpose of increasing the investment attractiveness of enterprises in the telecommunications industry of Ukraine.

Ключові слова: корпоративна звітність, індекс прозорості сайтів, телекомунікаційна галузь

Ключевые слова: корпоративная отчетность, индекс прозрачности сайтов, телекоммуникационная отрасль

Keywords: corporate reporting, website transparency index, telecommunications industry

ВСТУП

В умовах глобалізації та процесів інформатизації у світовій економіці, все більшого значення набуває світовий ринок телекомунікацій, який демонструє стійкі та високі темпи зростання. Ринок телекомунікаційних послуг здійснює все більший вплив на життєву діяльність людства. Стрімкі темпи зростання телекомунікаційного ринку стали наслідком бурхливого розвитку науки та техніки, підвищення рівня життя людей та виникнення нових потреб у телекомунікаційному обладнанні та послугах (мобільний зв'язок, Інтернет, супутникове телебачення тощо) [5].

Перехід суспільства до інформаційної епохи, постійні трансформаційні процеси, зумовлені пошуком оптимальних шляхів генерування та опрацювання значних масивів різнопрофільних даних, спричиняють потребу в зміні підходів до формування та представлення звітності вітчизняних телекомунікаційних підприємств. При цьому актуальності набувають питання забезпечення прозорості діяльності, доступності та оперативності з метою забезпечення

релевантної інформації стейкхолдерів (зацікавлених осіб).

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні проблемних питань щодо інформаційної прозорості звітності зі сталого розвитку як чинника підвищення інвестиційної привабливості підприємств телекомунікаційної галузі України.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet. При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Сьогодні розповсюджується практика інвестування з урахуванням показників корпоративної соціальної звітності (надалі – КСВ). При цьому головні показники, які цікавлять групу стейкхолдерів – інвесторів, є: інформаційна відкритість компанії, система корпоративного управління, екологічні прак-

тики, дотримання прав людини тощо. Країни-члени ЄС у 2017 році почнуть виконувати положення Директив 2013/34/ЄС та 2014/95/ЄС, що зобов'язують великі компанії з персоналом понад 500 осіб надавати нефінансові звіти, які повинні містити інформацію щодо екологічних, соціальних та управлінських ризиків [2].

Традиційна фінансова звітність вітчизняних суб'єктів господарювання інформаційно обмежена щодо нефінансових ідентифікованих об'єктів обліку, зокрема соціальної та екологічної діяльності. Саме формування якісних показників звітності зі сталого розвитку (нефінансової звітності) забезпечує підвищення уваги з боку стейкхолдерів (заінтересованих осіб), насамперед інвесторів, та характеризує позитивний розвиток діяльності підприємств.

Для того, щоб з'ясувати, чи відповідає нефінансова звітність вітчизняних телекомунікаційних компаній вимогам міжнародних стандартів, нами було складено порівняльну характеристику трьох найбільших операторів мобільного зв'язку (табл. 1).

Відповідно до даних табл. 1, все три провідних телекомунікаційних операторів України складають свою нефінансову звітність (звітність зі сталого розвитку) відповідно до стандарту GRI. При цьому інформацію повністю розкриває тільки Lifecell, тоді як показник «Інформація щодо постачальників та експортерів» відсутня у двох інших операторів. Більшість проаналізованих звітів подає інформацію щодо прав людини, умов праці, захисту довкілля, соціальних акцій.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика змісту корпоративної звітності провідних телекомунікаційних операторів України [авторське дослідження]

№ з/п	Показник	Найменування оператора		
		«Київстар»	МТС Україна/ Vodafone	Lifecell
1	Стандарт звіту	GRI – G4	GRI – G4	GRI – G4
2	Економічна діяльність	+	+	+
3	Інформація щодо:			
	- продукції	+	+	+
	- споживачів	+	+	+
	- постачальників та експортерів	-	-	+
4	Взаємодія зі стейкхолдерами	+	+	+
5	Підтримка соціальних груп	+	+	+
6	Права людини	+	+	+
7	Благодійність	+	+	+
8	Довкілля	+	+	+

Більшість вітчизняних нефінансових звітів містять різнопланову неупорядковану інформацію, що ускладнює їх аналіз та підведення підсумків ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Крім того, подана інформація має описовий чи декларативний характер – це унеможливило проведення верифікації звітності зі сталого розвитку та визначення рівня інформаційної прозорості ведення бізнесу.

Рівень інформаційної прозорості ведення бізнесу впливає на межу довіри стейкхолдерів на рівні вертикальних і горизонтальних економічно-правових зв'язків [4]. Інформаційна прозорість формується суб'єктом господарювання у двох аспектах: зовнішньому і внутрішньому. Зовнішня інформаційна прозорість є необхідною умовою для формування довіри контрагентів зовнішнього середовища з метою підвищення конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. Також, зовнішня інформаційна прозорість компанії сприяє формуванню її позитивного іміджу як елемента організаційної культури. Завдяки зовнішній інформаційній прозорості відбувається розвиток і підвищення якості зв'язків із громадськістю. Інформаційна прозорість є інструментом ефективного корпоративного управління і гарантом виконання суб'єктом господарювання своїх контрактів та зобов'язань [4].

В Україні щорічно з 2011 року Центр «Розвиток КСВ» складає Індекс прозорості сайтів (надалі – ІПР) 100 найбільших українських компаній на міжнародній методикі, що розроблена Beyond Business (Ізраїль) та Центром «Розвиток КСВ» (Україна). Відповідно до цієї методикі оцінюється інформація щодо політики та результатів з різних аспектів корпоративної соціальної відповідальності, яка розміщена на офіційних веб-сайтах компаній, за чотирма критеріями: звітність, зміст, навігація та доступність [2].

Сьогодні ІПР є єдиним інструментом моніторингу розвитку корпоративної відповідальності в Україні. На жаль, у список зі 100 підприємств України за ІПР у 2016 році увійшло лише три телекомунікаційних оператори: 14-те місце із 33 балами зайняв ПрАТ «МТС Україна», 20-те місце із 22 балами – ПрАТ «Київстар» та 54-те місце з 11 балами – ПАТ «Укртелеком». Важливо зазначити, що «Київстар» за 2012-2014 рр. входив у першу 10-ку компаній-лідерів, проте за 2 роки втратив свої позиції.

Відповідно до секторального аналізу найвищий рівень розкриття інформації з КСВ спостерігається на веб-сайтах компаній «ІТ/Телеком» (ПрАТ «МТС Україна» 22 бали) [2].

За результатами аналізу Індексу прозорості сайтів українських компаній зв'язку можливо здійснити такий загальний висновок: інформаційна політика у

сфері розкриття нефінансової звітності (показників з екологічних, соціальних, етичних та інформаційних аспектів) ще залишається на низькому рівні: повністю відсутні показники сталого розвитку. Компанії майже не оприлюднюють інформацію щодо аспектів соціальної відповідальності взаємодії з контактними групами: держави, суспільства та працівників організації.

Також у нефінансових звітах телекомунікаційних компаній відображено переважно якісні показники. Зокрема, всі досліджувані компанії представили інформацію щодо: елементів корпоративної культури, волонтерських проєктів, програм соціального та професійного розвитку персоналу. Веб-сайти компаній не містять кількісних показників – це ускладнює проведення аналізу, зокрема інвестиційного, та зменшує якість облікової інформації як підґрунтя прийняття рішень стейкхолдерів. Інформація, яка розміщена на корпоративних веб-сайтах переважно спрямована на розкриття досягнутих успіхів в соціально-екологічній сфері. Ми вважаємо, що на сайтах компаній у вільному доступі мають міститися нефінансові звіти компаній, в яких розкриваються наявні проблеми у відносинах компаній з персоналом, особливо в розділах, пов'язаних із завданнями на майбутнє.

Підвищення рівня прозорості нефінансової звітності компаній, безумовно, є прогресивним і бажаним процесом. Цього можна досягти завдяки таким заходам: державній підтримці та сприянню розкриттю інформації щодо нефінансових показників компаній, розкриття успіхів в реалізації соціальних проєктів, загальному зростанню відкритості компаній та прозорості економіки, посиленню рівня дотримання наявних міжнародних стандартів у сфері корпоративної соціальної відповідальності та подальшій інтеграції компаній в європейський простір [3].

На наш погляд, для підвищення об'єктивності інформації, звіт про взаємодію зі стейкхолдерами як складник нефінансової звітності, повинний бути завірений стейкхолдерами, наприклад, створення Панеллі стейкхолдерів [1]. Незалежна зовнішня верифікація публічної звітності саме стейкхолдерами

компанії збільшить довіру формування корпоративної звітності.

ВИСНОВКИ

З метою інформування стейкхолдерів щодо політики соціальної відповідальності компанії повинні розпочати формувати соціальні звіти як складник нефінансової звітності. Підготовка таких звітів дозволить компаніям інтегрувати політику соціальної відповідальності в бізнес-стратегію компанії.

Перспективами подальших досліджень є розробка рекомендацій щодо верифікації нефінансової звітності в системі внутрішнього аудиту телекомунікаційних компаній України: процес оцінки та присвоєння рейтингу верифікації нефінансової звітності, а саме: аналіз наданої інформації, проведення рейтингових досліджень; оформлення рейтингового звіту, поширення в ЗМІ інформації про рейтинг.

Список використаних джерел

1. Гільорме Т.В. Формування механізму просування енергозберігаючих технологій на засадах концепції стейкхолдерів / Т.В. Гільорме // Інтелект XXI, м. Київ. – 2016. – №1. – С. 90-98.
2. Звіт Центру «Розвиток КСВ» від 30.05.2017 року / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://csr-ukraine.org>
3. Насад Н.В. Аналіз нефінансової звітності корпоративної соціальної відповідальності компаній зв'язку / Н.В. Насад // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua>
4. Орлов Д.Ю. Информационная прозрачность как фактор конкурентоспособности промышленного предприятия: автореферат дис. кандидата економічних наук: спец. 08.00.05 «Економіка и управление народным хозяйством». – Костром. гос. ун-т им. Н.А. Некрасова. – Кострома, 2010. – 23 с.
5. Тронько В.В. Особливості злиття та поглинань на ринку телекомунікаційних послуг з огляду вітчизняної та міжнародної практики / В.В. Тронько // Науковий вісник національного гірничого університету. – 2010. – С. 127-131.